Німеччина після першої світової війни.

ПЛАН

1. Економічне становище в країні після Першої світової війни.
2. Створення нацистської партії та встановлення гітлерівської диктатури в Німеччині.
3. Внутрішня політика гітлерівського режиму.

Література: Павло Полянський. Всесвітня історія для 10 класу. Київ, 2003 р. с. 135-151.

1. Уже на початку 1918 р. Німеччина вичерпала всі резерви для продовження війни. Мільйони загиблих і скалічених, нестача найнеобхіднішого, відсутність дієвої влади, знецінення грошей, антивоєнні демонстрації, національне приниження, вірус грипу-іспанки – хвороби, яка вразила всю Європу, — ось далеко не вичерпний перелік бід, яких зазнали німці. Не залишалося іншого виходу, як просити Францію про підписання перемир'я. Ви знаєте, **що 11. 11. 1918 р.** Німеччина підписала перемир'я з Францією і визнала свою поразку. **Версальський мир, підписаний в червні 1919 р.,** накладав на Німеччину цілий ряд штрафів, обмежень та покарань. Зокрема Німеччині заборонялося мати військову промисловість, військову авіацію і флот і необхідно було сплатити 132 млрд. золотих марок репарацій. Ці надзвичайно важкі умови миру для виснаженої війною Німеччини змусили уряд надрукувати велику кількість паперових грошей для виплати репарацій. А це, в свою чергу, викликало шалену інфляцію (зростання цін і знецінення грошей), і зростання невдоволення населення.

Ситуація стабілізувалася лише з 1925 року, коли Німеччина почала одержувати американські кредити в рамках допомоги за планами Дауеса і Юнга.

2. Фашистський (нацистський) рух у Німеччині виник одразу після Першої світової війни. Причинами його появи була поразка у війні та підписання принизливих для Німеччини умов Версальського договору, соціальна незахищеність більшої частини населення внаслідок зростаючої повоєнної розрухи, розпач та безнадія солдат, які поверталися з фронту і не знаходили роботи.

У 1919 р. було створено Націонал-соціалістську робітничу партію Німеччини **N**ationl-**S**ozialistische **D**eutsche **A**rbeits**p**artei - НСДАП), лідером якої став Адольф Гітлер. У 1923 р. Гітлер намагався організувати заколот у Баварії («пивний путч»), але заколот не вдався. А сам Гітлер опинився у в'язниці. Тут, у в'язниці, Гітлер написав книгу «Майн кампф» («Моя боротьба»), в якій виклав основні програмні положення своєї партії.

- «Вищою расою» проголошувалися німці - нащадки арійців, а всі інші нації - «неповноцінними».
- Євреїв, рома (циган), слов'ян та сотні інших націй нацисти вважали ворожими «вищій расі» й планували їхнє винищення чи перетворення на рабську робочу силу.
- Території, на яких проживали «неповноцінні» з точки зору нацистів народи, проголошувалися «життєвим простором» майбутнього «тисячорічного Третього Райху» й мали бути заселені німецькими колоністами.

  У 1924 р. офіційною уніформою НСДАП, на відміну від італійських фашистів, яких називали «чорносорочечниками», стали коричневі сорочки, а символом фашистів стала свастика.

Восени 1932 р. НСДАП взяла участь у виборах до рейхстагу (німецький парламент) і набрала найбільше голосів. Отже Гітлер дістав можливість сформувати уряд і очолити його. Це сталося 30 січня 1933 р. Адольф Гітлер став

канцлером (прем’єр-міністром) Німеччини. Цей день історики вважають початком встановлення нацистської диктатури в Німеччині.
2 серпня 1934 р. помер президент Німеччини Гінденбург, і того ж місяця А. Гітлер проголосив себе «фюрером (вождем) Третього Райху». Ніякого президента ніхто не призначав. Гітлер зосередив у своїх руках всю владу.

В країні були заборонені всі партії, крім НСДАП, всі опозиційні газети і журнали. Своїх політичних противників Гітлер ув’язнював в тюрмах і спеціально збудованих концентраційних таборах. Першим таким табором став **Дахау**, потім з’явилися Бухенвальд і Заксенгаузен.

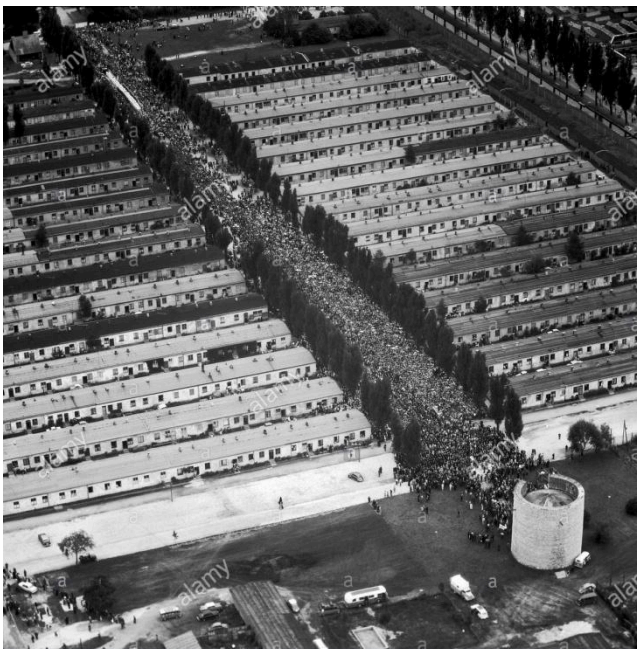

Концтабір Дахау. По обидва боки дороги – бараки, в яких жили ув’язнені.

Адольф Гітлер зневажав правові норми і процедуру, а тому запровадив принцип фюрерства, за яким вся влада в країні й у партії належала лише йому.

Гітлер значну увагу приділяв пропаганді серед населення. Молодь проходила нацистський вишкіл в організації «Гітлер-юґенд» та численних «військово-спортивних» таборах. Газети, радіо, кіно, театр, література й музика повинні були вихваляти А. Гітлера та його режим. Було встановлено цензуру над усіма німецькими виданнями, з бібліотек вилучалися й публічно спалювалися неугодні нацистам книги. Нацистська кіноіндустрія щороку випускала на екрани близько 100 стрічок, які вихваляли режим Гітлера. Для пропаганди режиму було

використано й Олімпійські ігри, що відбулися в серпні 1936 р. в Берліні. Багато спортсменів і цілі країни бойкотували ці змагання, які, за задумом А. Гітлера, повинні були довести перевагу «арійської» раси. Цю нацистську вигадку чудово спростували багато «неарійських» спортсменів, особливо чорношкірий легкоатлет **Джессі Оуен**, який виборов відразу чотири золоті медалі.

Невід'ємною рисою нацистської диктатури стали масові репресії, зведені в ранг державної політики. На підставі закону про арешт підозрюваних у «підривній діяльності» понад 200 тис. противників режиму було вбито чи закатовано, 450 тис. за політичними, релігійними й расовими мотивами були засуджені в сумі на 1500 років в’язниці чи концентраційних таборів. У цілому було піддано репресіям понад 3 млн осіб. Якщо комуністів, соціал-демократів та представників інших антинацистських організацій знищували за їхні політичні переконання, то інші люди страждали через свою національність та колір шкіри.

Євреї, які становили менше 1 % населення Німеччини, були проголошені чи не головними ворогами диктатури. Нацисти поставили за мету вилучити «неарійців» (євреїв) з громадського життя. Євреям було заборонено займатися громадськими справами, викладати в школах і університетах, практикувати лікарями,

стоматологами і юристами, в їхніх паспортах ставили спеціальні позначки й усім жінкам дописували ім’я Сара, а чоловікам - Ізраїль.

У цілому в 30-х рр. було прийнято понад 400 законів і постанов проти євреїв. У Німеччині процес витіснення євреїв з економічного, політичного і культурного життя тривав п’ять років. Дітей виганяли зі шкіл, а студентів з вузів, тих, хто хотів емігрувати, випускали без їхнього майна.

В ніч з 9 на 10 листопада 1938 р. нацисти влаштували різню, що увійшла в історію як **«кришталева ніч».** По всій Німеччині грабувалися й руйнувалися єврейські магазини, синагоги, цвинтарі.

Сотні євреїв загинули, а близько 30 тис. нацисти відправили до концтаборів. Відповідальність за цей злочин нацисти поклали на ... євреїв і змусили їх виплатити 1 млрд марок «компенсації».

З 1939 р. євреїв почали виселяти у спеціально відведені будинки і квартали (гетто), вони були зобов’язані постійно носити на одязі нашиту жовту шестикутну зірку.

У 1939 р. А. Гітлер власноруч підписав наказ про проведення автаназії («легкої смерті»), під дію якого підпадали всі, чиє життя було «позбавлене цінності»: душевнохворі, хворі на гемофілію, хвороби шкіри, очей, вуха, епілепсію, туберкульоз тощо. У Німеччині було обладнано 6 закладів для вбивства хворих. Оскільки основні функції покладалися на СС, то потреба в садистах і мерзотниках стрімко зросла. Усього до 1941 р. автаназії було піддано понад 70 тис. осіб.

Хто такий Гітлер?

Адольф Гітлер (1889-1945, справжнє прізвище Шикльгрубер) - німецький політичний діяч. Народився в австрійському місті Бранау в родині чиновника митниці. Вищу освіту не здобув.

Після закінчення гімназії пробував поступити до Віденської художньої академії,оскільки непогано малював. Але провалив іспити і 8 років ніде не працював,

заробляючи на життя тим, що малював і продавав туристам картинки з архітектурними пам’ятками Відня.

Як тільки почалася Перша світова війна, поїхав до Німеччини й вступив добровільно до війська. Зі званням капрала та двома Залізними Хрестами по війні він виявився нікому не потрібним. Був переконаний, що німецька армія зазнала поразки через зрадництво євреїв і комуністів.

З 1921 р. - лідер НСДАП. З 1933 р. - канцлер, з 1934 р. - президент і прем’єр-міністр. Наклав на себе руки навесні 1945 р. за кілька днів до поразки Німеччини у Другій світовій війні. Міжнародним трибуналом у Нюрнбергу за злочини проти людства визнаний воєнним злочинцем.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

Дайте письмові відповіді на наступні питання:

1. Які, на Вашу думку, обставини сприяли приходу до влади в Німеччині націонал-соціалістів?
2. Які, на Ваш погляд, цілі переслідували нацисти, забороняючи існування інших партій і опозиційних ЗМІ?
3. Проти яких категорій населення і у якій формі застосовувалися репресії в Німеччині?